

Sygn. akt IV U 635/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Tomasz Madej
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Krajewska

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2017 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy (...) S.A. w O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe

na skutek odwołania (...) S.A. w O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 20 lutego 2017 r. nr (...) - (...) decyzja nr (...)

z dnia 20 lutego 2017 r. nr (...) - (...) decyzja nr (...)

I. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe w latach rozliczeniowych zawierających okresy rozliczeniowe od 1 kwietnia 2015 r. do 31 marca 2016 r. oraz od 1 kwietnia 2016 r. do 31 marca 2017 r. wynosi 0,67 %,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz odwołującego kwotę 360 zł (słownie: trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu

SSO Tomasz Madej

Sygn. akt IV U 635/17

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją nr (...) z dnia 20.02.2017 r., znak: (...) (...) - (...), organ rentowy na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 963) oraz ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 124; ze zm.) stwierdził, że w roku składkowym obejmującym okres rozliczeniowy od

dnia 1.04.2016 r. do dnia 31.03.2017 r. stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowa obowiązujące płatnika składek (...) S.A. wynosi 1,01 % podstawy jej wymiaru.

Zaskarżoną decyzją nr (...) z dnia 20.02.2017 r., znak: (...) (...) - (...), organ rentowy na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 963) oraz ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 124?, ze zm.) stwierdził, że w roku składkowym obejmującym okres rozliczeniowy od dnia 1.04.2015 r. do dnia 31.03.2016 r. stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowa obowiązująca płatnika składek (...) S.A. wynosi 1,01 % podstawy jej wymiaru.

Płatnik składek wniósł odwołania od decyzji nr (...) z dnia 20.02.2017 r. i nr (...) z dnia 20.02.2017 r. wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. w przedmiocie ustalenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe na okresy składkowy wskazane w decyzjach.

Zaskarżonym decyzjom zarzucił naruszenie:

-art. 34 ust. 2 w zw. z art. 30 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zw. z § 4 w zw. z § 5 w zw. z § 8 w zw. z § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków - poprzez uznanie, że obowiązująca płatnika składek stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe wynosi 1,01% podstawy wymiaru, w sytuacji kiedy prawidłowa stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe powinna być ustalona na poziomie 0,74%;

- art. 28 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 10 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych - poprzez wydanie decyzji ustalającej błędną wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek (...) S.A. w wysokości 1,01% w sytuacji, gdy ze złożonych dokumentów informacyjnych ZUS IWA wynika, iż organ rentowy zobligowany był do ustalenia stopy procentowej w wysokości 0,74%;

- art. 3 ust. 2 w zw. z art. 30 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zw. z § 4 w zw. z § 5 w zw. z § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków - poprzez uznanie, że „płatnik składek podał nieprawdziwe dane w korekcie informacji (...) ZUS IWA”, co wynikać ma z faktu, iż nie uwzględnił w w/w informacji ZUS IWA danych o wypadkach traktowanych w zakresie uprawnienia do świadczeń na równi z wypadkiem przy pracy.

W związku z powyższymi zarzutami wniósł o: zmianę zaskarżonych decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. poprzez rozstrzygnięcie, że stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe u płatnika składek spółki (...) S.A. wynosi 0,74%;

Sąd Okręgowy w Olsztynie ustalił, iż

Na podstawie danych zewidencjonowanych w ZUS wynika, iż płatnik składek (...) S.A. w okresie od 01.01.2014 r. do 31.12.2014 r. zgłaszał do ubezpieczenia wypadkowego ponad 10 ubezpieczonych, w związku z czym był zobowiązany do złożenia informacji ZUS IWA za rok 2014 do dnia 31 stycznia 2015 r.

W dniu 19.01.2015 r. płatnik składek (...) S.A. przekazał do Zakładu informację ZUS IWA o numerze identyfikatora (...), w której w bloku IV „Zestawienie danych do ustalenia kategorii ryzyka dla płatnika składki” w polu 02 „liczba osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem” wykazano 3 osoby, natomiast w polu 03 „liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich” wykazano 1 osobę.

Na podstawie przekazanych danych do ustalenia składki na ubezpieczenie wypadkowe w informacjach ZUS IWA, złożonych za kolejne lata kalendarzowe 2013, 2014 i 2015, ustawy ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków, dla płatnika składek (...) S.A. na okres składkowy od 01.04.2015 r. do 31.03.2016 r. i 01.04.2016 r. do 31.03.2017 r. stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe została ustalona w wysokości 1,01% podstawy jej wymiaru.

Pismem z dnia 17 listopada 2016 r. płatnik składek (...) S.A. poinformował Zakład Ubezpieczeń Społecznych, iż w pierwszorazowo złożonej informacji ZUS IWA za rok 2014 r. „omyłkowo” został zaliczony 1 poszkodowany do ogólnej liczby wypadków przy pracy i poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich, który uległ wypadkowi traktowanemu na równi z wypadkiem przy pracy i tym samym w informacji ZUS IWA za rok 2014 r. o numerze identyfikatora (...) skorygowano blok IV pole 03 w ten sposób, iż nie wykazano żadnej osoby poszkodowanej w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich.

W związku ze złożeniem informacji ZUS IWA o numerze identyfikatora (...), w dniu 20.11.2016 r., w oparciu o skorygowane dane dla płatnika składek (...) S.A. w roku składkowym zawierającym okres rozliczeniowy od 01.04.2016 r. do 31.03.2017 r. stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe została ustalona w wysokości 0,67% podstawy wymiaru.

Następnie pismem z dnia 01 grudnia 2016 r. Zakład poinformował płatnika, iż przy wypełnieniu informacji ZUS IWA, w bloku IV „Zestawienie danych do ustalenia kategorii ryzyka dla płatnika składki” należy podać liczbę poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich które miały miejsce w ciągu roku, za który składana jest informacja ZUS IWA, uwzględniając przepisy art. 3 ust. 1-5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, a więc również należy wykazać poszkodowanych którzy ulegli wypadkowi traktowanemu na równi z wypadkiem przy pracy.

W tym samym dniu tj. 01 grudnia 2016 r. firma (...) S.A. złożyła informację ZUS IWA o numerze identyfikatora (...) wskazując dane do ustalenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe takie, jak w pierwszorazowo przekazanej za rok 2014 informacji ZUS IWA.

Zaskarżoną decyzją nr (...) z dnia 20.02.2017 r., znak:(...) (...) - (...), organ rentowy na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 963) oraz ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 124: ze zm.) stwierdził, że w roku składkowym obejmującym okres rozliczeniowy od dnia 1.04.2015 r. do dnia 31.03.2017 r. stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązujące płatnika składek (...) S.A. wynosi 1,01 % podstawy jej wymiaru.

Zaskarżoną decyzją nr (...) z dnia 20.02.2017 r., znak: (...) (...) - (...), organ rentowy na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 963) oraz ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 124? ze zm.) stwierdził, że w roku składkowym obejmującym okres rozliczeniowy od dnia 1.04.2015 r. do dnia 31.03.2016 r. stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązująca płatnika składek (...) S.A. wynosi 1,01 % podstawy jej wymiaru.- bezsporne

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy, w aktach ZUS, bowiem żadna ze stron postępowania nie kwestionowała ich rzetelności i autentyczności. Brak było, zatem, w ocenie Sądu, przesłanek, by odmówić im przymiotu wiarygodności. Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły również opinie biegłych sądowych.

Zdaniem Sądu w świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie przedmiotem rozstrzygnięcia, a zarazem przedmiotem spory pozostaje okoliczność czy pojęcie wypadek przy pracy jest tożsame z pojęciem zdarzenia traktowanego na równi z wypadkiem przy pracy. W ocenie Sądu Okręgowego nie są to pojęcia tożsame co skutkuje zasadnością odwołania wniesionego przez płatnika składek.

W myśl art. 28 ust. 2 w zw. z art. 34 ust. 2 ustawy wypadkowej stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek zgłaszającego do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych ustala Zakład jako iloczyn stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe określonej dla grupy działalności, do której należy płatnik składek, i wskaźnika korygującego ustalonego dla płatnika składek, z zastrzeżeniem art. 33.

Zasadnie odwołujący podnosi, iż w przypadku złożenia stosownej korekty przez płatnika składek organ rentowy winien ustalić właściwą stopę procentową w oparciu o złożone, najbardziej aktualne i obowiązujące korekty informacji ZUS IWA, z uwzględnieniem art. 33 ustawy wypadkowej oraz § 4, § 5 i § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Ustawodawca wprowadził mechanizm przekazywania do ZUS przez płatnika niezbędnych informacji do ustalenia wysokości składki wypadkowej. Raz do roku jest on zobowiązany przekazać do ZUS informację o danych do ustalenia stopy procentowej na ubezpieczenie wypadkowe za pomocą informacji ZUS IWA.

W wyniku złożonej korekty informacji ZUS IWA za rok 2014 liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem winna wynosić 3, a liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich winna wynosić 0. W niniejszym postępowaniu bezspornym faktem jest złożenie przez odwołującego się informacji ZUS IWA za rok 2014, a następnie złożenie korekty tej informacji. Korekta polegała na zmianie danych w zakresie „liczby osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem”. W błędnie wypełnionej informacji ZUS IWA uwzględnione były osoby które uległy wypadkowi przy pracy oraz osoby, które uległy wypadkowi, który pod względem prawa do świadczeń traktowany winien być jako wypadek zrównany z wypadkiem przy pracy. W korekcie informacji ZUS IWA płatnik skorygował swój błąd i w liczbie osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy nie uwzględnił już osób, które uległy wypadkowi zrównanemu z wypadkiem przy pracy. Wydając zaskarżoną decyzję organ stanął na stanowisku, iż liczba osób które w danym roku uległy tzw. wypadkowi „zrównanemu” z wypadkiem przy pracy, winna być uwzględniana w ogólnej liczbie osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy, wskazywanej w informacji ZUS IWA.

W ocenie Sądu Okręgowego nie jest to stanowisko prawidłowe.

W niniejszym postępowaniu bezspornym faktem jest złożenie przez odwołującego się informacji ZUS IWA za rok 2014, a następnie złożenie korekty tej informacji. Korekta polegała na zmianie danych w zakresie „liczby osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem”. W błędnie wypełnionej informacji ZUS IWA uwzględnione były osoby które uległy wypadkowi przy pracy oraz osoby, które uległy wypadkowi, który pod względem prawa do świadczeń traktowany winien być jako wypadek zrównany z wypadkiem przy pracy. W korekcie informacji ZUS IWA płatnik skorygował swój błąd i w liczbie osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy nie uwzględnił już osób, które uległy wypadkowi zrównanemu z wypadkiem przy pracy. Wydając zaskarżoną decyzję organ stanął na stanowisku, iż liczba osób które w danym roku uległy tzw. wypadkowi „zrównanemu” z wypadkiem przy pracy, winna być uwzględniana w ogólnej liczbie osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy, wskazywanej w informacji ZUS IWA.

Art. 3 ust. 1 ustawy wypadkowej stanowi, iż za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych;

- 2) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 3) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Art. 3 ust. 2 ustawy wypadkowej stanowi zaś, że na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej w okolicznościach innych niż określone w ust. 1, chyba że wypadek spowodowany został postępowaniem pracownika, które nie pozostaje w związku z wykonywaniem powierzonych mu zadań;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Nie jest zasadnym stanowisko -żądanie przez ZUS uwzględniania w informacji ZUS IWA, w ogólnej liczbie osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy również osób poszkodowanych w tzw. wypadkach zrównanych (w myśl przepisów art. 3 ust. 1-5 ustawy wypadkowej) .

Nie było wolą ustawodawcy zrównywanie pod każdym względem wypadków przy pracy z tzw. wypadkami „zrównanymi”, wymienionymi w art. 3 ust. 2 ustawy wypadkowej - gdyby tak było, przepis ten nie zawierałby rozszerzenia o sformułowanie „w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie”. Bardzo dokładnie widać to na przykładzie przepisu art. 3 ust. 3 ustawy wypadkowej, który wprost wskazuje na inne niż wskazane w art. 3 ust. 1 zdarzenia, uznając je za wypadki przy pracy, ze wszystkimi tego konsekwencjami, bez żadnego dodatkowego uszczegóławiania, w jakim zakresie należy przepis ten stosować.

Wolą ustawodawcy było, aby poszkodowani w wypadkach, które nie są co prawda wypadkami przy pracy, ale pozostają w jakimś stopniu z pracą związane, nie byli pozbawieni prawa do świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego

Sformułowanie to - „w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie” - jest jednoznaczne w swojej treści i nie budzi żadnych wątpliwości interpretacyjnych.

W większości krajów uprzemysłowionych a także w Polsce zróżnicowana składka funkcjonująca w ramach systemów ubezpieczeniowych stanowi podstawowy instrument ekonomiczny wpływający na ograniczenie występowania wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Stosowanie zróżnicowanej składki zachęca do prowadzenia dodatkowych działań prewencyjnych w przedsiębiorstwach i wpływa skutecznie na obniżenie liczby wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz ich społecznych kosztów.

Podstawę różnicowania składki nie stanowią jednak koszty wypłaconych przez ZUS świadczeń lecz dane liczbowe o przyczynach i skutkach zagrożeń zawodowych przekazywane rokrocznie do ZUS przez płatników składek zgłaszających do ubezpieczenia społecznego co najmniej 10 ubezpieczonych. Systemem zróżnicowanej składki na ubezpieczenie wypadkowe nie są więc objęte mikroprzedsiębiorstwa tj. przedsiębiorstwa zgłaszające do ubezpieczenia społecznego poniżej 10 pracowników. Dla tej grupy przedsiębiorstw składka ustalana jest w stałej, zryczałtowanej wysokości i wynosi 50% najwyższej stopy procentowej, ustalonej na dany rok składkowy dla grupy działalności.

Podstawowym celem funkcjonowania zróżnicowanej składki na ubezpieczenie wypadkowe jest zachęcenie przedsiębiorstw do działań prewencyjnych.

Przyjmując argumentację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych doszło by do sytuacji , kiedy pracodawca zmuszony byłby do ponoszenia skutków finansowych zdarzeń, na które nie ma wpływu, a np. jest zmuszany godzić się na nie, gdy np. wypadek miałby miejsce w trakcie czynności zleconych przez zakładową organizację związkową. Ideą różnicowania składek jest chęć mobilizacji pracodawcy do tworzenia środowiska pracy bezpiecznego i wolnego od wypadków. W

przypadku będącym przedmiotem sporu nie można obciążać pracodawcy odpowiedzialnością za okoliczności na które nie ma i nie może mieć wpływu.

Wykładnia przepisów stosowana przez ZUS, której emanacją jest skarżona decyzja, zgodnie z którą to wykładnią ZUS dowolnie i jednostronnie rozszerza zakres ustawowego zrównania dwóch omawianych rodzajów wypadków o zakres niewskazany w ustawie, wykracza daleko poza prerogatywy tego organu i stanowi nadinterpretację prawa, skutkującą znaczącym naruszeniem interesów i praw płatnika składek. Niedopuszczalna jest bowiem sytuacja, w której organ abstrahuje od brzmienia przepisu ustawowego i dowolnie rozszerza zakres pojęcia, które w akcie normatywnym zostało przez ustawodawcę doprecyzowane z zaskakującą wręcz starannością.

Mając na uwadze powyższe okoliczności orzeczono na podstawie art. 477¹⁴ § 2 KPC – pkt.I wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art.98 kpc .

SSO Tomasz Madej